

Styre: Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Dato: 21.01.2020

Styresak: 1/20

Arkivsaksnr: 2019/25303-RAL

Møtedato: 04.02.2020

Orientering om rapport fra arbeidsgruppe om Honours degree-program

Dokumenter i saken

- Fakultetsstyresak 37/19: Orientering om Honours Degree-program: <http://ekstern.filer.uib.no/hf/fakstyresaker/2019-09-03/S%2037.pdf>
- Oppnevning av arbeidsgruppe for
- Rapport fra arbeidsgruppe
- [Informasjonsside for oppretting av studieprogram ved UiB](#)

Bakgrunn

Det humanistiske fakultet oppnevnte 6.3.2019 (2019/3177-1) en arbeidsgruppe for å utrede mulighetene for et honours degree-program i humaniora og realfag ved Universitetet i Bergen. Bakgrunnen for oppnevningen er et politisk ønske om å utvikle et tilbud til «de mest talentfulle og motiverte studentene». Dette kommer blant annet til uttrykk i Stortingsmelding 16 (2016-2017) «Kultur for kvalitet i høyere utdanning» (s. 67) og i Stortingsmelding 25 (2016-2017) «Humaniora i Norge». I begge meldingene understrekes det at «det er et mål at alle studenter får anledning til å ta ut mer av sitt potensial, ikke bare de som ønsker seg videre til en forskerkarriere.»

Arbeidsgruppen gikk inn på ulike aktuelle modeller, og landet på en anbefaling om valg av tilsvarende modell som UiO lyste ut høsten 2019. De to fakultetene valgte deretter å gå videre med en nærmere utredning av hvordan et slikt program kunne utformes ved UiB, og blant annet hvilke fag som var aktuelle studieretninger i programmet. En andre arbeidsgruppe ble igangsatt høsten 2019, med leveringsfrist 15. januar. Rapporten fra denne gruppen legges nå frem for fakultetsstyret til orientering.

Forslaget er et tverrfaglig studieprogram mellom humaniora og realfag, med valg mellom spesialisering i filosofi eller kulturvitenskap i den humanistiske studieretningen, og matematikk eller geovitenskap i realfagsretningen i programmet. Overordnet tema for programmet er klima, og studentene vil ha et felles 5 studiepoengs emne i klimatematikk hvert semester, i tillegg til normal progresjon innen spesialiseringsfagene. HD-emenene skal være preget av problembasert læring, tverrfaglige perspektiv og studentaktive læringsformer.

Dekanens kommentarer

Honours degree-programmet svarer på mange av UiBs strategiske målsettinger, og knyttes av sentralnivået opp mot målsettinger om tverrfaglige studieprogram, utdanningstilbud innen tematikk knyttet til bærekraft og Sustainable Development Goals (SDG) og liberal arts/bredde i utdanningstilbudene. Det ser ut til at særlig tanken om tverrfaglig samarbeid mellom humaniora og matematisk-naturvitenskapelige fag har støtte på de respektive fakultetene.

I et eventuelt videre arbeid med utforming av søknad om oppretting, fullstendig studieplan og emnebeskrivelser, bør det nedsettes et foreløpig programstyre med representanter fra de deltagende studieretningene og andre samarbeidsfag som kan utvikle eller bidra til de tverrfaglige HD-ernene. Dannelsesemnene ved SVT kan for eksempel tenkes å være aktuelle samarbeidspartnere, i tillegg til de miljøene som arbeidsgruppens rapport nevner.

Det bør jobbes videre med å identifisere aktuelle klima-relevante emner ved de to fakultetene, og man bør vurdere om disse kan inngå i programmet der hvor det er rom for valgfrie emner.

Det må også i det videre arbeidet avklares hvor programmet skal forankres rent organisatorisk. Ressurssituasjonen må også avklares før programmet kan settes i gang.

Fakultetsstyret ved HF vil få søknaden, vedlagt fullstendig studieplan og emnebeskrivelser, til behandling den 8. september.

Søknad om oppretting av nytt program følger strenge dokumentasjonskrav i tråd med UiBs system for kvalitetsarbeid. Et førsteutkast av søknaden, vedlagt studieplan og emnebeskrivelser, sendes innen 30. april til gjennomgang i den sentrale studiekvalitetskomiteen. Etter en runde med tilbakemeldinger og videreutvikling skal endelig søknad normalt sendes fra fakultetet innen 31. august¹. Søknaden skal da videre til behandling i Utdanningsutvalget ved UiB, og til slutt i Universitetsstyret.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret tar rapporten fra arbeidsgruppen til orientering.

Jørgen Magnus Sejersted
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

¹ Fakultetet vil avtale oversendelse med Studieavdelingen slik at saken kan realitetsbehandles i fakultetsstyret 8. september.

Rapport fra arbeidsgruppen for utforming av studieløp til Honours degree-program for humaniora og realfag ved Universitetet i Bergen

Det humanistiske fakultet oppnevnte 31. oktober 2019 (2019/25303) en arbeidsgruppe som fikk i oppgave å utarbeide en skisse til et tverrfaglig studieløp for et honours-program ved UiB.

Bakgrunn: Det ble i juni 2019 levert en rapport fra en tverrfakultær arbeidsgruppe som har utredet modell for Honours-program (HD- program) i humaniora og realfag (2019/3177) ved UiB. Denne gruppen leverte noen føringer på hvordan et program bør utformes, og leverte noen betingelser for å etablere et HD-program ved UiB. Innspillene og anbefalingene fra denne gruppen er tatt med i den nye arbeidsgruppens mandat.

Gruppen består av følgende medlemmer:

- Ole Thomassen Hjortland (førsteamanuensis, HF, leder)
- Inga Berre (professor, MN)
- Anna Nele Meckler (førsteamanuensis, MN)
- Kjersti Fløttum (professor, HF)
- Stine Beate Balevik (seniorkonsulent, MN)
- Ellen Vikersveen (rådgiver, HF, sekretær)
- Iben Alexander Nessel (student, MN)
- Vilde Cecilie Paulsrud Kristiansen (student, HF)

I tillegg har Kyrre Kverndokk (professor, HF) deltatt på to av møtene.

Arbeidsgruppen har fått følgende mandat:

Overordnede rammer:

- Programmet er et tverrfaglig utdanningsløp som integrerer faglig innsikt fra humanistisk og matematisk-naturvitenskapelig perspektiv.
- Programmet lyses ut i Samordna opptak som et tverrfaglig BA-program (med to studieretninger; en for MN og en for HF)
- Tematikken ved oppstart (2021) er klimaspørsmål/-utfordringer/bærekraft.
- Kandidatene skal kunne gå videre på MA-studier. Ferdige kandidater må kunne dekke opptakskravene til MA-studier innen aktuelle fagfelt.

- Studieprogrammet skal tilby utfordringer for spesielt motiverte studenter. Studentene skal møte problembasert læring, utfordres på tverrfaglige perspektiv, studentaktive læringsformer.

Hva skal leveres:

- Kort beskrivelse av mål, innhold og læringsutbytte for programmet. Formål med programmet må komme tydelig frem; hvem er programmet for, hva er arbeidslivrelevansen?
- Hvilke studieretninger (disiplinfag) er det naturlig å utvikle/inkludere
- Hvilke emner/tema mangler vi for å nå læringsutbyttet
- Kort beskrivelse av læringsutbytte for programemner
- Beskrivelse av arbeidslivsrelevans og eventuelle praksismuligheter
- Hvordan kan vi ivareta videre studier med tanke på masteropptak
- Hvordan sikres det problembaserte og studentaktive aspektet i emnene

Arbeidsgruppen har hatt fem møter i løpet av november og desember 2019. På to av møtene deltok også Kyrre Kverndokk, professor i kulturvitenskap. I tillegg har det vært to møter med læringslaben ved UiB hvor gruppens leder og sekretær, og i det ene tilfellet enda et gruppelem, har deltatt.

Valg av modell for studieprogram

Arbeidsgruppen fikk i mandat å velge mellom to modeller:

Modell 1:

Felles førsteår, spesialisering innen det programmet man velger, felles bacheloroppgave

Semester	Studieretning MN	Studieretning HF	Merknader
1	Felles førsteår	Felles førsteår	Felles exphil?
2	Felles førsteår	Felles førsteår	Bør det lages egne HD emner i dette programmet?
3	Spesialisering MN	Spesialisering HF	
4	Spesialisering MN	Spesialisering HF	
5	Spesialisering MN	Spesialisering HF	
6	BA-oppgave (felles tema)	BA-oppgave (felles tema)	

Rekkefølgen på den oppsatte modellen kan variere, det er opp til arbeidsgruppen å vurdere. Her er det 180 studiepoeng, arbeidsgruppen kan vurdere om dette bør utvides.

Modell 2 (Oslo-modellen):

Semester	Studieretning MN	Studieretning HF	HD-emner	Merknader
1	Felles førstesemester?	Felles førstesemester?		Felles exphil
2	Spesialisering MN	Spesialisering HF	tverrfaglige	
3	Spesialisering MN	Spesialisering HF	tverrfaglige	
4	Spesialisering MN	Spesialisering HF	tverrfaglige	
5	30 sp HF eller fellesemner	30 sp MN eller fellesemner	tverrfaglige	
6	BA-oppgave (fellestema)	BA-oppgave (fellestema)	tverrfaglige	

Her er det totalt 210 studiepoeng. Rekkefølgen kan igjen variere, her blir det viktig at semestrene henger sammen med det foreslåtte HD-emnet studentene skal ta.

Arbeidsgruppen har valgt å gå videre med modell 2 (Oslo-modellen). Begrunnelsen for dette valget er som følger:

- Modell 2 er minst inngripende i det ordinære bachelorprogrammet. Med modell 2 kan man i stor grad ivareta den eksisterende rekkefølgen emnene i spesialiseringen tas i, og studentene får begynne på spesialiseringen tidlig i studieløpet.
- Modell 2 innebærer at studentene på programmet får et felles, tverrfaglig emne hvert semester, og dermed jevnlig kontakt med de andre studentene på HD-programmet gjennom hele studieløpet. Jevnlig kontakt med de andre studentene på kullet og felles undervisning, ble trukket frem som et suksesskriterium i rapporten fra den forrige arbeidsgruppen.
- Med modell 1 risikerer man at noe av innholdet i spesialiseringen må vike eller flyttes på, til fordel for annet felles innhold.
- Ved å velge modell 2 legger vi oss tett opp til Universitetet i Oslo (UiO) sin løsning, og vi kan bygge videre på erfaringene de gjør seg.

Valg av spesialiseringer

Arbeidsgruppen er bedt om å oppgi hvilke studieretninger (disiplinfag) det er naturlig å inkludere i programmet. Ved både HF og MN er det flere fagområdet som kan være utmerkede deltakere i et tverrfaglig honours-program.

Arbeidsgruppen mener det er hensiktsmessig å begrense antallet program/studieretninger til to program/retninger per fakultet, av hensyn til studentlogistikken på programmet. Både anbefalingene fra den forrige arbeidsgruppen, og erfaringer fra Universitetet i Oslo, tilsier at antallet spesialiseringer som inkluderes bør begrenses, spesielt i oppstartfasen. Undervisningstidene for HD-emnene må ikke kollidere med undervisningen i spesialiseringene som studentene skal ta. Dess flere spesialiseringer som skal inngå i programmet, dess mer kompleks blir timeplanleggingen.

I arbeidsgruppens mandat er tema for programmet ved oppstart «klimaspørsmål/-utfordringer/bærekraft». Det er imidlertid hensiktsmessig å ytterligere begrense tema siden diskusjonen om bærekraft har svært mange ulike dimensjoner. Arbeidsgruppen har derfor hatt som utgangspunkt at «klima» vil være det sentrale tema når programmet starter, noe som igjen påvirker valg av studieretninger i programmet.

I første omgang har arbeidsgruppen utarbeidet forslag til studieløp for fagene filosofi og kulturvitenskap som retninger tilknyttet humaniora, og geovitenskap og matematikk for industri og teknologi som retninger tilknyttet realfag. Arbeidsgruppen utelukker likevel ikke at andre fagområder eller retninger kan inkluderes senere. Gitt at tema for honours-programmet blir klima (høst 2021 og noen år fremover) har UiB en rekke andre sterke fagmiljøer som også vil være utmerkede deltakere i programmet (deriblant Geofysisk Institutt ved MN).

Valg av de foreslåtte studieretningene er gjort på bakgrunn av fagmiljøenes motivasjon for å delta i programmet. Det er også lagt vekt på at fagene egner seg godt for et tverrfaglig samarbeid på tvers av fagområdene, og kan sammen gi interessante bidrag til den valgte tematikken. Det er også en

fordel at fagene representerer ulike matematiske, naturvitenskapelige og humanistiske metoder og perspektiver. Tematikken skal kunne endres etter noen år, og det er også lagt vekt på at disse fagene kan bidra til andre aktuelle tema senere.

Programmets egne emner (HD-emnene; se nedenfor) trenger ikke være begrenset til å bruke undervisningsressurser fra de fagområdene som deltar med studieretninger. Det er naturlig å dra nytte av ekspertise i andre fagmiljøer som har kompetanse på temaet for programmet. Senter for Vitenskapsteori (SVT) har for eksempel ikke en egen studieretning, men har ekspertise og en emneportefølje som kan være nyttig i programmet.

Ressursbruk

Utredningen til den forrige arbeidsgruppen (2019/3177) fremhevet viktigheten av at programmet tilføres tilstrekkelig med ressurser. Instituttene som skal delta med en retning i programmet må være forberedt på å sette av administrative- og vitenskapelige ressurser til utvikling og drift av programmet, og fakultetene må være villige til å gi støtte til satsningen. Ved Universitetet i Oslo ble det ansatt en prosjektleder (faglig leder) i full stilling for å koordinere programmet. I tillegg har hvert fag en egen studiekonsulent med særlig ansvar for HD-studentene på sine fag. Ved UiO får hver student tildelt en faglig mentor som skal møte studenten 3-5 timer i semesteret. Arbeidsgruppen mener UiB må planlegge for en tilsvarende ressursbruk i sitt tilbud. Den forrige arbeidsgruppen skrev følgende:

Ressursbehovet vil være avhengig av hvor mange studenter som tas opp. Ved opptak av ti studenter hver på HF og MN., vil programmet ferdig utbygd potensielt ha 60 studenter som skal ha spesiell oppfølging studieadministrativt og faglig. Universitetet i Oslo søkte om ekstra bevilgninger for å starte HD-programmet, men fikk avslag. UiB kan heller ikke forvente dette. Arbeidsgruppen vil poengtere at oppstart av et slikt program vil være ressurskrevende, og at det er en forutsetning at UiB og/eller fakultetene gir programmet tilstrekkelige ressurser for å kunne tilby et kvalitativt godt program. Programmet i Oslo har ansatt en faglig koordinator, og en tilsvarende posisjon vil også være nødvendig i Bergen. I tillegg vil det være økt press på studieadministrasjonen (inkludert timeplanlegging, eksamensoppfølging etc.) ved de fagene som evt. skal inngå i et HD-program. Mentorordningen for HD-studenter vil også koste penger, både i form av opplæring av mentorer, men også i utføringen av oppgaven. Egne HD-emner må utvikles og driftes.

(Rapport fra arbeidsgruppe for utredning om HD-program for humaniora og realfag ved Universitetet i Bergen (2019): side 14)

Programmets oppbygning

Arbeidsgruppen har laget et forslag til studiets oppbygning for de fire studieretningene som nå er foreslått. I korte trekk vil honours-programmet bestå av en faglig fordypning (spesialisering) i det fagområdet studenten er tatt opp til (filosofi, kulturvitenskap, matematikk eller geovitenskap), pluss en påbygning med et HD-emne på fem studiepoeng hvert semester. Ved fullført studieløp får studenten en bachelorgrad på til sammen 210 studiepoeng. Emnene i spesialiseringen beholdes i

samme rekkefølge som i det ordinære programmet og studentene følger undervisningen og gjennomfører disse emnene, sammen med studentene i det ordinære bachelorprogrammet.

Arbeidsgruppen foreslår at det opprettes en egen, felles ex.phil. for HD-studentene i første semester. Ex.phil.-emnet bør tilpasses tematikken (klima) og anvende prosjektbasert undervisning og evaluering lik den som skal brukes i de tverrfaglige HD-emnene. Dette innebærer at ex.phil. for MN-studentene på programmet blir flyttet fra senere semestre til første semester. De ulike bachelorgradene må derfor tilpasses for å rydde plass til 10 studiepoeng i første semester. Ved HF har både filosofi og kulturvitenskap allerede ex.phil. i første semester.

Studentene skal i tillegg ta 5 studiepoeng i et felles, tverrfaglig emne (HD-emne) hvert semester. Det første HD-emnet er et emne som gir innføring i tematikken klima. Arbeidsgruppen foreslår at dette emnet settes til 10 studiepoeng, over to semestre, med sluttvurdering i andre semester. Det er laget et utkast til emnebeskrivelse (med læringsutbytte) for dette emnet (HD100).

Programmet trenger i tillegg fire ytterligere HD-emner på fem studiepoeng hver. (Eventuelt kan også disse slås sammen til to emner på ti studiepoeng.) Arbeidsgruppen foreslår et HD-emne (10 studiepoeng; over semestre 3-4) om kvantitative og kvalitative metoder innrettet mot tema. Dette vil gi en anledning til å diskutere særpreget til de ulike fagområdenes metoder, vekselvirkninger mellom matematiske, naturvitenskapelig og humanistiske metoder og metodenes begrensninger. I semestre 5-6 vil det være naturlig med HD-emner som gir anledning til å utarbeide en mer omfattende prosjektoppgave på det valgte temaet. I semestre 5 og 6 må HD-emnene imidlertid være utformet på en slik måte at det er kompatibelt med utveksling.

Arbeidsgruppen har også vurdert hvorvidt det finnes eksisterende emner som kan brukes som HD-emner. Et problem med å bruke eksisterende emner er at det ikke vil gi den fordel at HD-studentene får arbeide sammen for å danne et eget læringsmiljø, et moment som den forrige rapporten mente var svært viktig for et vellykket program. Likevel kan HD-emnene hente viktige erfaringer fra andre emner, kanskje spesielt VIT216 Dannelsesemne ved SVT.

I modell 2 er det lagt opp til at programmet har et helt felles førstesemester. Arbeidsgruppen mener at det er en stor fordel med ytterligere fellesemner (jf. rapporten fra den forrige arbeidsgruppen), men det er krevende å tilrettelegge for 30 studiepoeng felles på tvers av de ulike studieretningene. Flere av studieretningene har viktige emner lagt til det førstesemesteret, og å flytte dem for HD-studentene vil det gjøre unødvendig krevende å følge den ordinære progresjonen.

Arbeidsgruppen mener det i så fall vil være enklere å tilrettelegge for et ytterligere fellesemne i andre semester (10 studiepoeng). Det vil innebære at de ulike studieretningene må flytte på eksisterende emner. En slik utvidelse av fellesdelen er imidlertid ikke tatt høyde for i de foreslåtte studieløpstabellene (se nedenfor). Det vil for eksempel innebære at studieretningen Geologi enten må flytte et obligatorisk emne eller innføring i programmering (INF100).

Noen av studieretningene har en bacheloroppgave som del av fordypningen. I disse tilfellene vil det ofte være mulig å tilpasse oppgaven slik at den omhandler tema for HD-emnene. Arbeidsgruppen har også vurdert hvorvidt en slik tilpasset bacheloroppgave bør være et standard fellesemne for alle studieretningene i programmet. Dette er imidlertid utfordrende fordi noen studieretninger ikke har bacheloroppgave, mens andre har bacheloroppgave med ulik størrelse (10 eller 15 studiepoeng). I

tillegg vil en tilpasning av temaet (f eks til klima) i noen tilfeller være problematisk all den tid emnet også skal telle som spesialisering mot MA-opptak.

Det vil også være naturlig å anbefale og tilrettelegge for at studentene bruker frie studiepoeng til å ta relevante emner i andre fordypninger, og især på tvers av fakultetene. Studieprogrammet bør derfor også identifisere relevante emner som ikke har spesielle krav til forkunnskaper. Det er imidlertid neppe formålstjenlig å gjøre en slik ytterligere tverrfaglig fordypning obligatorisk, siden noen av studieretningene allerede har liten fleksibilitet, og frie studiepoeng i noen tilfeller trengs for å muliggjøre utveksling.

Studieløpstabeller

Studieretning: Filosofi

Semester	Studieretning HF – Filosofi					HD-emner	Merknader
1	Førstesemester	EXFAC (10 sp)	FIL124 (10 sp)	FELLES EXPHIL (10 sp.)		Felles HD- emne (5 sp)	HD100 (10 sp.) kommer inn som et felles HD-emne som går over 1.- 2. semester.
2	Spesialisering	FIL120 (10 sp.)	LOG110 (5 sp.)	LOG112 (5 sp.)	Valgemne i filosofi (10 sp.)	Felles HD- emne (5 sp)	
3	Spesialisering	FIL121 (10 sp.)	FIL125 (10 sp.)	FIL129 (10 sp.)		Felles HD- emne (5 sp)	
4	Spesialisering	FIL252 Bacheloroppgave (10 sp)	Valgemne i filosofi (10 sp.)	Valgemnem frie studiepoeng (10 sp.)		Felles HD- emne (5 sp)	
5	Utvekslings- semester eller MN-emner	Frie studiepoeng / utveksling				Felles HD- emne (5 sp)	
6	Utvekslings- semester eller MN-emner	Frie studiepoeng / utveksling				Felles HD- emne (5 sp)	

Studieretning: Kulturvitenskap

Semester	Studieretning HF – kulturvitenskap				HD- emner	Merknader
1	Førstesemester	EXFAC (10 sp)	KUVI100 (10 sp.)	FELLES EXPHIL (10 sp.)	Felles HD-emne (5 sp)	
2	Spesialisering	KUVI101 (15 sp.)	Valgemne i kulturvitenskap (15 sp.)		Felles HD-emne (5 sp)	
3	Spesialisering	KUVI104 (15 sp.)	KUVI105 (15 sp.)		Felles HD-emne (5 sp)	
4	Spesialisering	KUVI250 Bacheloroppgave (15 sp)	Valgemne i kulturvitenskap (15 sp.)		Felles HD-emne (5 sp)	
5	Utvekslings- semester eller MN-emner	Frie studiepoeng / utveksling			Felles HD-emne (5 sp)	
6	Utvekslings- semester eller MN-emner	Frie studiepoeng / utveksling			Felles HD-emne (5 sp)	

Studieretning: Geovitenskap, Geologi

Semester	Studieretning MN-geologi				HD-emner	Merknader
1	Førstesemester	MAT101 Eller KJEM100/110 10 sp	GEOV101 10 SP	FELLES EXPHIL (10 sp.)	Felles HD- emne (5 sp)	Avhengig av forkunnskap fra VGS kan evt en av Kjemi eller Matematikk utgå, eller tas i 3. semester

2	Spesialisering	GEOV102 10 sp	GEOV111 10 sp	INF100 10 sp	Felles HD- emne (5 sp)	
3	Spesialisering	GEOV103 10 sp	GEOV107 10 sp	Valgemne	Felles HD- emne (5 sp)	
4	Spesialisering	GEOV104 10 sp	GEOV109 10 sp	Valgemne	Felles HD- emne (5 sp)	
5	Spesialisering	GEOV110	GEOV114	Valgemne	Felles HD- emne (5 sp)	
6	Utvexlings- semester eller HF emner	Valgemne	Valgemne	Valgemne	Felles HD- emne (5 sp)	

Studieretning: Matematikk for industri og teknologi

Semester	Studieretning MN – Matematikk					HD-emner	Merknader
1	Felles førstesemester		MAT111 (10 sp)	INF100 (10 sp)	FELLES EXPHIL (10 sp.)	Felles HD- emne (5 sp)	
2	Spesialisering	MAT112 (10 sp)	MAT121 (10 sp)	MAT131 (10 sp)		Felles HD- emne (5 sp)	
3	Spesialisering	MAT160* (10 sp.)	MAT212 (10 sp.)	Valgemne (10 sp.)		Felles HD- emne (5 sp)	
4	Spesialisering	PHYS111 (10 sp.)	MAT 213* (10 sp.)	MAT230* (10 sp.)		Felles HD- emne (5 sp)	BA-oppgave (fellestema)? (10 eller 15 sp)
5	Utvexlings- semester eller HF emner	STAT110* (10 sp.)	Valgemne (10 sp.)			Felles HD- emne (5 sp)	

6	Utvexlings-semester eller HF emner	MAT264 Bacheloroppgave (10 sp.)	Valgemne (10 sp.)	Valgemne (10 sp.)		Felles HD-emne (5 sp)	

*Anbefalte emner for master (minst ett av kursene [MAT213](#), [MAT230](#), [MAT251](#), [MAT252](#), [MAT160](#), [STAT110](#) er obligatorisk for opptak til master.

Opptak til master

Ved å beholde spesialiseringene i studieretningene sikrer vi at studentene har den faglige fordypningen som kreves for opptak til masterprogram etter fullført studium. Studentene som fullfører programmet, får en bachelorgrad med faglig fordypning i det fagområdet de er tatt opp til (filosofi, kulturvitenskap, matematikk eller geovitenskap). Bachelorgraden vil da dekke det faglige opptakskravet til master hvor studenten har faglig fordypning. Det må kommuniseres til studentene at de ikke uten videre kvalifiserer for masterprogram innen de andre fagområdene i HD-programmet, selv om de gjennomfører et tverrfaglig program. Studenter som ønsker å kvalifisere seg til et annet masterprogram enn de har fordypning innenfor, må få veiledning om valg av relevante emner i sine frie studiepoeng.

Arbeidsgruppen foreslår også at studentene som fortsetter til master, får tilbud om biveileder fra et av de andre fagområdene i HD-programmet. Dette skal sikre at studentene som ønsker det, kan fortsette med et tverrfaglig perspektiv, også i arbeidet med masteroppgaven.

Arbeidslivsrelevans og praksismuligheter

Kandidater på honours-programmet vil skille seg fra andre ferdige bachelorkandidater ved at de besitter kunnskap om både naturvitenskapelige- og humanistiske metoder og forskning. I kombinasjon med den faglige fordypningen i programmet, vil kandidatene også inneha en tverrfaglig kompetanse. Denne dybdekunnskapen sammen med den tverrfaglige erfaringen vil være en ressurs og et viktig bidrag for å kunne løse samfunnsrelevante problemstillinger. En ferdig kandidat på honours-programmet vil ha en utdanning med en unik sammensetning av fag, og oppnå en kompetanse som gjør at de skiller seg ut på arbeidsmarkedet.

Kandidatene vil kunne gå videre til masterstudier etter endt studium, og arbeidsgruppen foreslår at kandidatene skal kunne velge en tverrfaglig tematikk også i forbindelse med masteroppgaven. Dette vil ytterligere bidra til utdanningens relevans for arbeidslivet.

Et praksisopphold i løpet av studieløpet vil forsterke arbeidslivsrelevansen ytterligere. Ved Universitetet i Oslo er det lagt til rette for et Washingtonsemester-program for studentene på honours-programmet. Utarbeidelse av et praksisopphold vil derimot være en tidkrevende prosess, og bør ses mer i detalj i den videre utviklingen av HD-programmet. Det er flere aktører som kan trekkes

inn og være bidragsytere for et praksisopphold. Universitetet i Bergen har et kontor i [Brussel](#). Dette har en sentral beliggenhet på europakartet, er attraktivt for studenter og passer til tematikken som arbeidsgruppen har valgt. Arbeidsgruppen mener vi bør dra nytten av nettverket UiB har her, og finne mulige samarbeidspartnere. Videre kan også Innovasjon Norge være en bidragsyter, da de har kontor rundt omkring i Europa som kan være aktuelle for praksisopphold i utlandet.

Utveksling

Arbeidsgruppen oppfordrer til at det opprettes en felles ordning for utveksling for HD-studentene, og at dette kommer på plass i det videre arbeidet. Dette vil også kunne fungere som et sosialt lim spesielt om utvekslingsoppholdet kan inkludere hele kullet. Arbeidsgruppen ønsker å påpeke det viktige og tette samarbeidet med flere europeiske universiteter gjennom [Argus European University Alliance](#) som UiB deltar i. Dette kan være et utgangspunkt for å få i stand et felles utvekslingsopplegg for HD-studentene.

Videre vil også arbeidsgruppen påpeke muligheten for studier på [Universitetscenteret på Svalbard](#) (UNIS). Med klima som tema, vil Svalbard være spesielt relevant sted å reise til for studentene. Opphold på Svalbard blir ikke regnet som utveksling, men arbeidsgruppen ønsker likevel å trekke dette frem som en aktuell mulighet for studentene.

Generelle kommentarer til studieprogrammet

Nedenfor er en skisse til Mål & Innhold og Læringsutbytte for honours-programmet. Legg merke til at programmet ikke nevner tema klima spesifikt (med unntak av det er tema i 2021). Dette er gjort med hensikt slik at studieprogrammet ikke behøver å gjennomgå større studieplanendringer når temaet skiftes. Her følger arbeidsgruppen løsningen som er valgt ved Universitet i Oslo. Fokus i studieprogrammets mål og innhold er derfor på tverrfaglighet. Det vises til spesifikke læringsutbytter for de enkelte studieprogrammene (identiske til de ordinære bachelorprogrammene), i tillegg til at programmet har et eget læringsutbytte for den tverrfaglige HD-påbygningen.

Når det gjelder det foreslåtte HD-emnet HD100 har arbeidsgruppen imidlertid valgt å lage en emnebeskrivelse som er basert på det valgte temaet (i motsetning til løsningen UiO har valgt). Det innebærer at emnet må endres når tema for studieprogrammet endres, men det har fordelen at innholdsbeskrivelsen er langt mer konkret.

Mål og innhold og læringsutbytte for programmet

Mål og innhold

Hvordan kan forskning bidra til å belyse de store spørsmålene i samfunnet? Honours-programmet lærer studentene en kritisk og forskningsbasert tilnærming til komplekse samfunnsutfordringer. Dette er utfordringer som kjennetegnes av samspill mellom teknologi, kultur og etikk. Fordi prosjekter om for eksempel migrasjon, klima, bærekraft og digitalisering bruker metoder og teorier fra ulike fagfelt, lærer programmet studentene å arbeide tverrfaglig. Både i akademia og i næringslivet må eksperter på ulike felt bidra til å utforme svar på sammensatte problemer. Behovet for å kunne samarbeide og kommunisere med eksperter fra andre felt er svært stort. Programmet gir

derfor også studentene en større bevissthet om hvilke bidrag og særpreg deres eget fag har. I tillegg lærer studentene om vekselvirkningene mellom naturvitenskapelige og humanistiske metoder.

Studenter på honours-programmet får en fagspesialisering som kvalifiserer til masteropptak, men også tverrfaglig kompetanse gjennom felles prosjekter med studenter og forskere fra ulike felt. Studenten kan velge mellom fordypning i filosofi, geovitenskap, kulturvitenskap eller matematikk. I tillegg til å følge fagspesifikke emner, arbeider studentene i prosjektgrupper om et utvalgt tema (for eksempel klimaforskning eller kunstig intelligens) gjennom hele bachelorgraden.

Programmet er egnet for studenter som er ambisiøse og nysgjerrige på hvordan forskning kan anvendes i samfunnet. De får også oppfølging av egne mentorer som hjelper dem med den faglige utviklingen.

I 2021 er tema for honours-programmet klima.

Læringsutbytte

Deler av studentens læringsutbytte vil avhenge av spesialiseringen de har valgt. Informasjon om læringsutbytte for de relevante spesialiseringene finnes her:

Filosofi: <https://www.uib.no/studier/BAHF-FILO/plan>

Geovitenskap: <https://www.uib.no/studier/BAMN-GEOV/plan>

Kulturvitenskap: <https://www.uib.no/studier/BAHF-KUVI/plan>

Matematikk: <https://www.uib.no/studier/BAMN-MAT/plan>

I tillegg har programmet et eget læringsutbytte:

Kunnskap

Etter fullendt grad skal studentene kunne

- diskutere og formidle resultater fra sin spesialisering (filosofi, geovitenskap, kulturvitenskap, eller matematikk) basert på en forskningstilnærming til fagets teorier, prinsipper og begreper
- koble forskning og vitenskapelige metoder til store samfunnsutfordringer (for eksempel klima, kunstig intelligens, digital sikkerhet, bærekraft)
- finne og anvende forskningsmateriale som er relevant for en problemstilling

Ferdigheter

Etter fullendt grad skal studentene kunne

- anvende teori og metode fra egen spesialisering i prosjekter knyttet til et bestemt tverrfaglig tema

- diskutere og dra nytte av vekselvirkninger mellom naturvitenskapelige, matematiske og humanistiske metoder
- diskutere problemstillinger på tvers av faglige skillelinjer
- vurdere styrkene og begrensningene til ulike faglige tilnæringsmåter og metoder
- formidle og forklare bidrag fra eget forskningsfelt i sammensatte problemstillinger

Generell kompetanse

Etter fullendt grad skal studentene kunne

- diskutere sammenhenger og kontraster mellom ulike faglige perspektiver og akademiske kulturer
- forutse og diskutere forskningsetiske utfordringer, både i eget fag og i en tverrfaglig sammenheng
- arbeide i prosjektgrupper, lede gruppearbeid, og bidra konstruktivt i lagarbeid
- oppdatere egen tenkning om et tverrfaglig tema i lys av nye metoder og når ny informasjon blir tilgjengelig
- gjenkjenne og diskutere sammenhenger mellom forskning og samfunnet ellers (f.eks. politiske beslutninger, offentlig debatt)

HD100: Innføring i tverrfaglig klimaforskning

Studiepoeng: 10 studiepoeng

MÅL OG INNHOLD

Hva vet vi om klimaendringer? Hvordan kan vi bidra til å løse utfordringene? Dette er komplekse spørsmål som HD100 vil ta opp i et tverrfaglig perspektiv. Emnet kombinerer kunnskap og forskningsperspektiver fra naturvitenskap og humaniora.

Fra et naturvitenskapelig perspektiv får studentene en innføring i klimasystemet, og hvordan klima måles og modelleres. De vil også få en innføring i jordens lange klimahistorie. Videre vil emnet gi eksempler på hvordan klimaendringer påvirker blant annet havnivåer, økosystemer og værmønstre. Usikkerhet blir et viktig tema, som blir belyst både fra naturvitenskapelig side (hvilke endringer er det vanskelig å forutsi, og hvorfor?) og fra humanistisk side (hvordan forholder vi oss til usikkerhet om utvikling av fremtiden?)

Fra et humanistisk perspektiv blir fokuset lagt på hvordan mennesker forstår og forholder seg til klimaendringer. Diskusjonen rundt klimaendringer og foreslåtte løsninger er preget av en rekke synspunkter som ulike stemmer gir språklig uttrykk for gjennom sine interesser og verdier. Et sentralt tema vil være hvordan dagens forståelser av en klimaendret framtid bygger både på forventninger til framskritt og på forestillinger om en global katastrofe, hvor forholdet mellom menneske, natur og teknologi blir særlig viktig. Emnet vil utforske dette blant annet gjennom forskjellige tekstmateriale hentet fra vitenskap, politikk, medier og skjønnlitteratur

Læringsutbytte

Studenten skal ved avsluttet emne ha følgende læringsutbytte definert i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse

Kunnskap

Studenten

- har grunnleggende kunnskap om klimasystemet og dets kompleksitet
- kan redegjøre for sentrale forskningsspørsmål innen naturvitenskapelig og humanistisk klimaforskning
- har kunnskap om hvordan språklig og narrativ innramming kan bidra til å vektlegge ett perspektiv og utelukke eller skjule et annet
- har grunnleggende kunnskap om hvordan klimadata skapes

Ferdigheter

Studenten

- kan gjøre greie for egenart og arbeidsformer innen naturvitenskap og humaniora
- kan finne informasjon om klimasystemet
- kan utføre søk etter relevant forskningslitteratur

Generell kompetanse

Studenten

- kan vise viktigheten og relevansen av tverrfaglig samarbeid
- kan delta i kritisk diskusjon om forskningens ulike innfallsvinkler
- har evne til refleksjon over faglige spørsmål og trekke linjer mellom naturvitenskap og humaniora
- kan anvende korrekt kildehenvisning
- kan formidle grunnleggende kunnskap om klimaendringer muntlig og skriftlig

Undervisningsformer

- Undervisningen går over 2 semestre.
- Undervisningen består av forelesninger, diskusjonsseminarer med aktiv deltakelse av studentene og prosjektarbeid i grupper.
- Obligatorisk oppmøte på 75% av forelesninger og seminarer.

- Etter første semester: Obligatorisk prosjektarbeid basert på samarbeid i gruppe. Studentene skal på forhånd få godkjent et tema de selv foreslår og delta på 2 veiledningsmøter. Påfølgende individuell muntlig presentasjon som må godkjennes for å kunne gå videre.

Vurderingsform

Mappeevaluering.

Konklusjon

Arbeidsgruppen anbefaler et studieprogram basert på Modell 2 (Oslo-modellen). Honours-programmet vil følge et ordinært bachelorløp, men med en påbygning bestående av HD-emner tilsvarende fem studiepoeng per semester. Programmet består totalt av 210 studiepoeng, og studentene vil dekke fagkravet for opptak på master i sin valgte studieretning.

Arbeidsgruppen har utredet fire studieretninger for programmet: filosofi, geovitenskap, kulturvitenskap og matematikk. Dette er fagmiljøer som tilbyr viktige perspektiver på temaet, og som vil kunne bidra til andre mulige tema i fremtiden. Det finnes imidlertid også andre fagmiljøer på UiB som vil kunne fungere utmerket som deltakere i programmet. Arbeidsgruppen har imidlertid lagt vekt på at administrasjon og logistikk gjør det hensiktsmessig å begrense antallet studieretninger, i alle fall innledningsvis. Det vil også være naturlig å hente inn ekspertise fra andre fagmiljøer for å bidra til undervisningen av HD-emnene.

Rapporten inneholder foreslåtte studieløp for studieretningene, og en skisse til Mål & Innhold og Læringsutbytte for det nye programmet. I tillegg er det laget en skisse til et av de nye HD-emnene (HD100 *Innføring i tverrfaglig klimaforskning*). Arbeidsgruppen har identifisert hvilke gjenværende emner som må lages for å ferdigstille programmet.

Til arbeidsgruppens medlemmer

Deres ref

Vår ref

Dato

2019/25303-ELVIK

31.10.2019

Oppretting av arbeidsgruppe for utforming av studieløp til Honours Degree-program – oppnevning og mandat

Bakgrunn

Det ble i juni 2019 levert en rapport fra en tverrfakultær arbeidsgruppe som har utredet modell for Honours-degree program (HD- program) i humaniora og realfag (2019/3177) ved UiB. Denne gruppen leverte noen føringer på hvordan et program bør utformes, og leverte noen betingelser for å etablere et HD-program ved UiB. Det er viktig at innspillene fra denne gruppen blir tatt med i det videre arbeidet.

Nå ønsker de to fakultetene å konkretisere dette forslaget. Det settes derfor ned en ny arbeidsgruppe med mandat å utarbeide en skisse til et tverrfaglig studieløp for HD-program innenfor gitte rammer.

Arbeidsgruppens sammensetning

- Inga Berre fra MN
- Nele Meckle fra MN
- Ole Hjortland fra HF
- Kjersti Fløttum fra HF
- Stine Beate Balevik fra MN (adm)
- Ellen Vikersveen fra HF (adm, sekr.)
- Iben Alexander Nesset (student MN)
- Student fra HF (*kommer*)

Arbeidsgruppen bes vurdere to ulike modeller for studieløpet, og levere inn en skisse for den modellen gruppen velger ut. Det er ønskelig med en kort forklaring for hvorfor denne modellen ble foretrukket fremfor de andre. Rekkefølgen på hvilket semester spesialiseringsemner og fellesemner er satt opp i modellene nedenfor er tilfeldig. Dette blir det opp til arbeidsgruppen å bestemme.

Overordnede rammer for det videre arbeidet

1. Programmet er et tverrfaglig utdanningsløp som integrerer faglig innsikt fra humanistisk og matematisk-naturvitenskapelig perspektiv.
2. Programmet lyses ut i Samordna opptak som et tverrfaglig BA-program (med to studieretninger; en for MN og en for HF)
3. Tematikken ved oppstart (2021) er klimaspørsmål/-utfordringer/bærekraft.
4. Kandidatene skal kunne gå videre på MA-studier. Ferdige kandidater må kunne dekke opptakskravene til MA-studier innen aktuelle fagfelt.
5. Studieprogrammet skal tilby utfordringer for spesielt motiverte studenter. Studentene skal møte problembasert læring, utfordres på tverrfaglige perspektiv, studentaktive læringsformer.

Modell 1:

Felles førsteår, spesialisering innen det programmet man velger, felles bacheloroppgave

Semester	Studieretning MN	Studieretning HF	Merknader
1	Felles førsteår	Felles førsteår	Felles exphil?
2	Felles førsteår	Felles førsteår	Bør det lages egne HD emner i dette programmet?
3	Spesialisering MN	Spesialisering HF	
4	Spesialisering MN	Spesialisering HF	
5	Spesialisering MN	Spesialisering HF	
6	BA-oppgave (felles tema)	BA-oppgave (felles tema)	

Rekkefølgen på den oppsatte modellen kan variere, det er opp til arbeidsgruppen å vurdere. Her er det 180 studiepoeng, arbeidsgruppen kan vurdere om dette bør utvides.

Modell 2 (Oslo-modellen):

Semester	Studieretning MN	Studieretning HF	HD-emner	Merknader
1	Felles førstesemester?	Felles førstesemester?		Felles exphil
2	Spesialisering MN	Spesialisering HF	tverrfaglige	
3	Spesialisering MN	Spesialisering HF	tverrfaglige	
4	Spesialisering MN	Spesialisering HF	tverrfaglige	
5	30 sp HF eller fellesemner	30 sp MN eller fellesemner	tverrfaglige	
6	BA-oppgave (fellestema)	BA-oppgave (fellestema)	tverrfaglige	

Her er det totalt 210 studiepoeng. Rekkefølgen kan igjen variere, her blir det viktig at semestrene henger sammen med det foreslåtte HD-emnet studentene skal ta.

Hva skal leveres

Skisse må beskrive følgende punkt sammen med tabell for de ulike modellene:

- Kort beskrivelse av mål, innhold og læringsutbytte for programmet. Formål med programmet må komme tydelig frem; hvem er programmet for , hva er arbeidslivrelevansen?
- Hvilke studieretninger (disiplinfag) er det naturlig å utvikle/inkludere
- Hvilke emner/tema mangler vi for å nå læringsutbyttet
- Kort beskrivelse av læringsutbytte for programmemner
- Beskrivelse av arbeidslivsrelevans og eventuelle praksismuligheter
- Hvordan kan vi ivareta videre studier med tanke på masteropptak
- Hvordan sikres det problembaserte og studentaktive aspektet i emnene

Videre prosess

- Arbeidsgruppen får frist til 15. januar med å levere sin rapport og en overordnet skisse til studieløp og læringsutbytte.
- Etter 15. januar må begge fakultet vurdere hvorvidt de ønsker å gå videre med denne skissen og levere inn en søkand om oppretting av dette programmet. Begge fakultet må oppgi en faglig ansvarlig enhet for et slikt fellesprogram
- Førsteutkast til en eventuell søknad om oppretting må leveres innen 30. april fra de ansvarlige fagmiljø
- Endelig frist for søknad om oppretting av programmet er 31. august for oppstart påfølgende studieår <https://www.uib.no/foransatte/88791/opprette-studier>

Jørgen Sejersted
Dekan HF

Helge Dahle
Dekan MN

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi

Senter for kvinne- og kjønnsforskning

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Institutt for fremmedspråk

Senter for vitenskapsteori

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier